

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова фахова навчальна дисципліна)

Інноваційний розвиток підприємства

Розробник: Калініченко Олександр Володимирович, доцент
кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформації про розробника

Назва навчальної дисципліни	Інноваційний розвиток підприємства
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова фахова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника	Викладач: Калініченко Олександр, кандидат економічних наук, доцент Контакти: ауд. 76, навчальний корпус № 4, ауд. 476, навчальний корпус № 4, e-mail: oleksandr.kalinichenko@pdaa.edu.ua , тел.: (0532)56-98-24, https://www.pdaa.edu.ua/people/kalinichenko-oleksandr-volodymyrovych
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	075 Маркетинг ОПП Маркетинг
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік базових дисциплін, що передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми Маркетинг: Маркетинговий аналіз, Стратегічний маркетинг

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти знань та вмінь щодо забезпечення інноваційного розвитку економічних систем, оцінювання їхнього інноваційного потенціалу, обґрунтування та реалізації ефективних управлінських рішень з розвитку економіки на інноваційних засадах.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення механізмів управління інноваційним розвитком економічних систем; дослідженні процесу забезпечення результативності формування та використання інноваційного потенціалу підприємств; аналізі ефективності інвестування в інновації; набутті вмінь обґрунтовувати напрямки пріоритетного інноваційного розвитку та альтернативні варіанти управлінських рішень.

Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні (фахові):

ФК 1. Здатність логічно і послідовно відтворювати та застосовувати знання з найновіших теорій, методів і практичних прийомів маркетингу.

ФК 2. Здатність коректно інтерпретувати результати останніх теоретичних досліджень у сфері маркетингу та практики їх застосування.

ФК 3. Здатність до проведення самостійних досліджень та інтерпретації їх результатів у сфері маркетингу.

ФК 9. Здатність здійснювати на належному рівні теоретичні та прикладні дослідження у сфері маркетингу.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знати і вміти застосовувати у практичній діяльності сучасні принципи, теорії, методи і практичні прийоми маркетингу.

ПРН 2. Вміти адаптовувати і застосовувати нові досягнення конкретних цілей і вирішення задач ринкового суб'єкта.

ПРН 5. Презентувати та обговорювати результати наукових і прикладних досліджень, маркетингових проектів державною та іноземною мовами.

Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Інновації і циклічність економічного розвитку

Сутність поняття «інновація», «інноваційна діяльність». Значення інноваційних процесів для ефективної господарської діяльності. Поняття об'єктів і суб'єктів інноваційної діяльності. Класифікація інновацій. Циклічність економічного розвитку. Теорія інноваційного розвитку Й. Шумпетера та її значення для розвитку інноваційної теорії. Сучасні підходи розвитку теорії криз. Особливості циклів економічного розвитку в сучасних умовах.

Тема 2. Ключові поняття інноваційного розвитку

Сутність економічного розвитку. Типи розвитку економіки. Концептуальні основи управління інноваційним розвитком. Технологічні уклади. Технологічні уклади в Україні.

Тема 3. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування

Оцінка стану інноваційного розвитку країни. Оцінка сучасного стану інноваційного розвитку підприємств України. Чинники формування розвитку виробництва. Позитивні та негативні чинники впливу на інноваційний розвиток національної економіки України. Оцінка рівня інноваційного розвитку підприємств. Визначення чинників впливу на інноваційний розвиток підприємства.

Тема 4. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку

Ключові завдання створення та функціонування організаційних форм інноваційного розвитку. Головні особливості найпопулярніших організаційних форм інноваційного розвитку: технопарків, технополісів та бізнес-інкубаторів. Характеристика та значення венчурних підприємств у розвитку національної економіки країни. Розвиток організаційних форм інноваційного діяльності у світі. Розвиток організаційних форм інноваційної діяльності в Україні.

Тема 5. Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері

Сутність поняття «комунікації». Інформаційно-комунікаційні технології. Класифікація інформаційних технологій. Науково-технічна та інформаційна політика в системі пріоритетів міжнародної економічної діяльності. Розвиток інформації в Україні. Особливості інформаційних процесів на підприємствах.

Тема 6. Інфраструктура ринку інновацій

Призначення та функції ринку інновацій. Характеристика складових інноваційного ринку. Становлення ринку інновацій в Україні. Європейський досвід розвитку українського ринку інновацій. Ринок інновацій в аграрному секторі України.

Тема 7. Державна підтримка інноваційного підприємництва

Основні положення Закону України «Про інноваційну діяльність». Функції суб'єктів державної інноваційної політики України. Характеристика форм державного регулювання інноваційних процесів. Засоби державної підтримки підприємств, що впроваджують інновації у розвинених країнах світу та в Україні. Пріоритетні напрямки державної підтримки галузей національної економіки України.

Тема 8. Національні інноваційні системи

Поняття та сутність теорії національних інноваційних систем. Основні елементи та підсистеми національної інноваційної системи. Інноваційна система підприємства як складова частина національної інноваційної системи. Особливості національних інноваційних систем країн в умовах глобалізації економіки. Формування національної інноваційної системи України. Розвиток національної інноваційної системи України.

Тема 9. Маркетинг інновацій

Маркетингове дослідження ринку інновацій. Стратегічна та оперативна складові маркетингу інновацій. Формування системи маркетингу інновацій. Принципи маркетингу інновацій. Структура можливостей інноваційного маркетингу.

Тема 10. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства

Сутність та особливості стратегічного розвитку підприємства. Теоретичні аспекти формування бізнес-моделі підприємства. Концепції та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства. Методичні підходи оцінювання бізнес-моделей. Оцінювання функціонуючої

бізнес-моделі у співставленні з конкурентами. Формування бізнес-моделі підприємства. Формування стратегії підприємства.

Тема 11. Інноваційний потенціал підприємства

Сутність інноваційного потенціалу підприємства. Характеристика складових інноваційного потенціалу підприємства. Система оцінки інноваційного потенціалу підприємства. Основні фактори впливу на інноваційний потенціал підприємства. Сучасні підходи до оцінки ефективності використання інноваційного потенціалу підприємства. Інноваційний потенціал аграрних підприємств.

Тема 12. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства

Значення інноваційних інвестицій у розвитку підприємства. Світовий досвід інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств. Інноваційні інвестиції в українські підприємства. Шляхи створення привабливих умов інноваційного інвестування на підприємстві.

Тема 13. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними

Види ризиків в інноваційній діяльності підприємства. Напрями управління ризиками інноваційної діяльності підприємства. Етапи управління ризиками інноваційної діяльності підприємства. Принципи побудови системи управління ризиками інноваційної діяльності. Методи зниження ризиків інноваційної діяльності.

Тема 14. Охорона прав та економіка інтелектуальної власності як складова економічної безпеки інноваційної діяльності

Поняття інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність на сучасному етапі розвитку національної економіки України. Законодавче регулювання у сфері інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність та захист економічної конкуренції. Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма навчання 075МАР мд 2022			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Інновації і циклічність економічного розвитку	6	2	-	4
Тема 2. Ключові поняття інноваційного розвитку	6	-	2	4
Тема 3. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	6	2	-	4
Тема 4. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку	6	-	2	4
Тема 5. Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері	8	-	2	6
Тема 6. Інфраструктура ринку інновацій	6	2	-	4
Тема 7. Державна підтримка інноваційного підприємництва	8	-	2	6
Тема 8. Національні інноваційні системи	6	2	-	4
Тема 9. Маркетинг інновацій	6	2	-	4
Тема 10. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства	6	-	2	4
Тема 11. Інноваційний потенціал підприємства	6	-	2	4
Тема 12. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства	6	2	-	4
Тема 13. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними	8	2	2	4
Тема 14. Охорона прав та економіка інтелектуальної власності як складова економічної безпеки інноваційної діяльності	6	2	-	4
Усього годин	90	16	14	60

Оцінювання результатів навчання
Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	усне опитування	виконання вправ на практичних заняттях	розв'язування тестів	реферативні виступи	реферат-презентація	виконання завдань зі сам. роб.	
ПРН 1. Знати і вміти застосовувати у практичній діяльності сучасні принципи, теорії, методи і практичні прийоми маркетингу.	3	3	4	1	2	20	33
ПРН 2. Вміти адаптовувати і застосовувати нові досягнення конкретних цілей і вирішення задач ринкового суб'єкта.	3	3	3	1	2	21	33
ПРН 5. Презентувати та обговорювати результати наукових і прикладних досліджень, маркетингових проектів державною та іноземною мовами.	4	4	3	2	2	19	34
Разом	10	10	10	4	6	60	100

Форми поточного контролю знань здобувачів вищої освіти (075МАР_мд_2022):

– усне опитування (0 – 2 бала):

0 балів – студент не готовий до відповіді або виявив неспроможність висвітлити питання (тему) чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення;

1 бали – студент виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), аналізує матеріал та робить власні висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки та неточності;

2 балів – студент показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми (теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал;

– виконання вправ на практичних заняттях (0 – 2 бала):

0 балів – студент не володіє спеціальною науковою термінологією та не використовує теоретичні знання для розв'язання практичних завдань (задач);

1 бал – за допомогою вчителя виконує елементарні завдання (задачу). Виконує за зразком завдання (задачу) обов'язкового рівня;

2 балів – студент самостійно виконує практичне завдання (задачу). Самостійно виправляє вказані йому (їй) помилки. Розв'язує завдання (задачу), передбачені програмою, без достатніх пояснень;

– розв'язування тестів (0 – 2 бали):

0 балів – студент відповідає менше, ніж на 50 % тестів;

1 бали – студент правильно відповідає на 50 – 69 % тестів;

2 бали – студент правильно відповів на 70 – 100 % тестів;

– реферативні виступи (0 – 2 бала):

0 балів – відповіді поверхові та містять багато помилок або неточностей;

1 бал – відповіді правильні, обґрунтовані;

2 бал – відповіді правильні, обґрунтовані, студент добре володіє матеріалом, який розглядається;

– реферат-презентація (0 – 2 бала):

0 балів – презентація не підготовлена або презентація підготовлена фрагментарно;

1 бал – простежується творчий підхід при підготовці презентації, студент володіє інформацією відповіді правильні, обґрунтовані;

2 бал – робота має самостійний і творчий характер, під час презентації студент орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми, володіє майстерністю усної доповіді;

– виконання завдань самостійної роботи (0 – 6 балів):

0 бал – вцілому обсяг виконаних завдань складає менше 50 % від загального обсягу;

1 – 3 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50 % до 69 % від загального обсягу;

4 – 6 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80 % до 100 % від загального обсягу.

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Для освітньо-професійної програми Економіка підприємства спеціальності 075 Маркетинг (075МАР мд 2022):

Програмні результати навчання	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	усне опитування	виконання вправ на практичних заняттях	розв'язування тестів	реферативні виступи	реферат-презентація	виконання завдань зі сам. роб.	
Тема 1. Інновації і циклічність економічного розвитку	2	-		-	2	4	8
Тема 2. Ключові поняття інноваційного розвитку	-	2	-	-	-	4	6
Тема 3. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	2	-	2	-	-	4	8
Тема 4. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку	-	-		2	-	4	6
Тема 5. Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації	-	-	2	-	-	6	8
Тема 6. Інфраструктура ринку інновацій	2	-	-	-	2	4	8
Тема 7. Державна підтримка інноваційного підприємства	-	2	-	2	-	6	10
Тема 8. Національні інноваційні системи	-	-	2	-	-	4	6
Тема 9. Маркетинг інновацій	2	-	-	-	-	4	6
Тема 10. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства	-	2	-	-	2	4	8
Тема 11. Інноваційний потенціал підприємства	-	2	-	-	-	4	6
Тема 12. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства	-	-	2	-	-	4	6
Тема 13. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними	-	2	-	-	-	4	6
Тема 14. Охорона прав та економіка інтелектуальної власності	2	-	2	-	-	4	8
Разом	10	10	10	4	6	60	100

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 90 год. Кількість кредитів – 3. Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни:

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої/міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:
Презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Безгін К. С. Управління інноваціями : навч. посіб. / К. С. Безгін, Ю. М. Клименко. Вінниця : ДонНУ, 2017. 207 с.
2. Ватченко О. Б., Ватченко Б. С., Черевко О. Л. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посіб. Ун-т мит. справи та фінансів. Дніпро : Акцент. 2017. 403 с.
3. Гуторив О. І., Ярута М. Ю., Сисоєва С. І. Економіка та організація інноваційної діяльності : навч. посіб. Харків : Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва, 2019. 227 с.
4. Гуторив О. І. Стратегічна інноватика : навч. посіб. Харків: ХНАУ, 2019. 326 с.
5. Інноваційний менеджмент: підручник / А. В. Череп, Т. В. Пуліна, О. Г. Череп. Київ : Кондор, 2018. 442 с
6. Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.
7. Попов С. А., Панченко Г. О. Інноваційний розвиток системи органів публічної влади: стратегічний підхід : навч. посіб. / С. А. Попов, Г. О. Панченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2018. 220 с.

Допоміжні

1. Вовченко О. В. Інновації у промисловості: вплив на економічну безпеку України: монографія. Київ: КРОК, 2021. 134 с.
2. Ворона А. В. Інноваційна активність підприємств як перспектива розвитку національної економіки України. *Ефективна економіка*. 2020, № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2020/157.pdf.
3. Герелес А. В. Інноваційний потенціал аграрного підприємства та управління його розвитком. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки*. 2010. Вип. 104. URL: http://khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_104/18.pdf.
4. Даниленко Ю. А. Характеристики та класифікації інновацій та інноваційного процесу. *Nauka innov*. 2018. №14(3). С. 15-30. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/134025/03-Danylenko.pdf?sequence=1>.

5. Диба О. М. Інноваційний розвиток підприємств в умовах глобалізації. *Стратегія економічного розвитку України*. 2018. № 42. С. 111-118.
6. Інноваційна діяльність в Україні у 2019 році: науково-аналітична доповідь / Т. В. Писаренко, Т. К. Кваша, Рожкова Л. В., Коваленко О. В. Київ: УкрІНТЕІ, 2020. 45 с.
7. Ковпака А. Інноваційний розвиток країни як рушійний чинник підвищення національної конкурентоспроможності. *Економіка. Управління. Інновації*. Серія: Економічні науки. 2021. Вип. 1. URL: <http://eui.zu.edu.ua/article/view/234658/238776>.
8. Краус Н. М. Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. Київ: Аграр Медіа Груп, 2019. 492 с.
9. Смесова В. Л., Іщенко І. О. Інновації як основа підвищення якості продукції та забезпечення конкурентоспроможності підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Економіка і менеджмент. 2020. Вип. 43. С. 76-82.
10. Шавшин О. С. Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2017. № 3 (2). С. 167-171.
11. Юрчук Н.П., Людвік І.І. Чинники інноваційного розвитку аграрних підприємств. *Ефективна економіка*. 2021. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8908>.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>.
3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
5. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
6. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua>.
7. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.
8. Офіційний сайт Українського центру економічних і політичних досліджень ім. Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua>.
9. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
10. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
11. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: www.kmu.gov.ua.